

Плужник Ірина Володимирівна,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний Інститут
викладач кафедри іноземних мов і методик їх навчання

АНАЛІЗ СУЧАСНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В КРАЇНАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ: ДОСВІД ЧЕХІЇ

Постановка й обґрунтування актуальності проблеми. На сьогодні Україна ступила на шлях свого неперервного та швидкого розвитку в усіх сферах, зокрема і в сфері системи освіти, головна задача якої полягає в її успішному інтегруванні в європейський освітній простір. Постають нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців-освітян задля удосконалення системи неперервної педагогічної освіти відповідно до вимог Європейського суспільства, що надає неабияке значення іноземній підготовці майбутніх фахівців. Для розуміння та правильного реагування на всі ці зміни дуже важливим наразі є вивчення досвіду європейських країн з даного питання, усвідомлення траєкторії їх освітнього досвіду та імплементації найкращих практик в системі освіти України.

На окремий науковий інтерес з питання іноземної підготовки майбутнього педагога серед країн Європи заслуговують постсоціалістичні країни Східної Європи, зокрема Чеська Республіка, яка на сучасному етапі світових трансформацій та перетворень привертає особливу увагу як політиків, педагогів, управлінців освіти, так і споживачів освітніх послуг – учнів, студентів, їхніх батьків, усіх, хто вчиться та навчає. Це в свою чергу спонукає до розробки новітньої системи вимог до рівня професійних та загальнолюдських компетентностей, переосмислення парадигми освіти, якості загальноосвітнього рівня людини, ціннісних орієнтацій у всіх сферах суспільного життя.

Метою дослідження є вивчення та аналіз системи іншомовної підготовки на цій основі пріоритетів освітньої політики та їх врахування для удосконалення українських сучасних освітніх реалій.

Завданнями, які перед нами постають є:

- 1) Вивчити систему іншомовної підготовки майбутнього педагога в Чехії;
- 2) Проаналізувати потребу імплементації досвіду Чехії в систему іншомовної підготовки майбутнього педагога в Україні.

Аналіз наукових досліджень. Система іншомовної підготовки освітян Чехії спирається на формування всебічно розвинену особистість з високим рівнем знань, вмінь, компетенцій, професіональних навичок та практичного досвіду; фахівця, здатного бути конкурентноспроможним відповідно до вимог на міжнародному ринку праці [1, 93]. Частково досліджується цепитання в статтях Т. Будзінського, Г. Немирі, О. Павлюк, В. Гудими, Б. Забарко, Н. Загорняк, В. Копійки, Ю. Пахомова, М. Примуша, В. Сіденка, С. Фоміна та інших.

Дослідження. Зміст іншомовної підготовки майбутніх вчителів в Чеській Республіці здійснюється під керівництвом державних інституцій з питань моніторингу, аналізу та оцінки системи підготовки іншомовних фахівців відповідно до Національної програми розвитку освіти Чеської Республіки. Цей документ є суголосним з нормативами Польщі у питанні іншомовного становлення майбутніх вчителів. Ми погоджуємось з думкою С.Деркач, що «цей документ повинен виконувати координуючу та організуючу функцію у підготовці фахівців, бо забезпечує основу змісту підготовки вчителя англійської мови. Це дає, у свою чергу, можливість зберегти єдиний освітній простір у багатонаціональному суспільстві, стимулювати диференціацію освіти і зберегти наступність іншомовної підготовки вчителів за різними моделями та варіантами» [2, 38]

Система іншомовної підготовки майбутнього педагога здійснюється в декілька етапів: отримання ступеню «бакалавр» (3 роки навчання) та удосконалення навичок, опанувавши ступінь «магістр» (2 роки навчання).

Від вчителів іноземної мови вимагається повні 5 років навчання (тобто опанування ступенями «бакалавр» та «магістр»). Сам процес навчання будується з урахування принципу двох предметної реалізації, де першою спеціалізацією обирається англійська мова, а другою – будь-яке спрямування згідно з інтересів студента: друга іноземна мова, перекладацькі техніки. початкова чи дошкільна освіта, тощо. Студент обирає той спосіб навчання, що є найбільш доречним для нього: аудиторного відвідування, дистанційний, або змішаний на денній чи заочній формі навчання.

Іншомовна підготовка вчителів включає в навчальну програму проходження практики, яка зазвичай триває від 6 до 12 тижнів залежно від університету. Реалізація іншомовної складової педагогічної практики на сучасному освітньому етапі Чехії починається з другого курсу навчання та відбувається в двох формах:

I. Асистентська практика, а саме:

– пасивна асистентська практика, що має пропедевтичний характер (накопичення практичних знань про урок в школі засобами спостереження, аналізу, співставлення) та асистентсько-вчительська практика, що передбачає допомогу вчителю у проведенні певного етапу уроку, виготовленні та доборі дидактичних матеріалів.

II. Предметно – методична практика (самостійна підготовка навчальної документації та дидактичних матеріалів для проведення власних уроків, проведення етапів уроків самостійно, їх аналіз, рефлексія та самооцінювання).

Висновки. Система іншомовної підготовки майбутніх вчителів складає цілісну структуру, яка направлена на логічну та послідовну підготовку кваліфікованого майбутнього фахівця в галузі іншомовної освіти відповідно до вимог Європейського простору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко О. В. підготовка вчителів іноземних мов у Чеській Республіці у світлі реформування вищої освіти Європи / О. В. Антоненко // Педагогічний альманах. – 2014. – Вип. 24. – С. 91–95.

2. Деркач С. Особливості навчальних програм для підготовки майбутніх учителів англійської мови у ВНЗ Польщі та України / С. Деркач // Порівняльно – педагогічні студії. – 2014. – № 1. – С. 37-42. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppstud_2014_1_8

3. Плужник І. В. Шляхи формування іншомовної компетентності вчителів у вищих навчальних закладах Чехії та Польщі / І. В. Плужник// Педагогічний процес: теорія і практика. – 2017. – № 4. – С. 141–145.